

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ ВИХОВАННЯ НАПН УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ОСВІТНЬО-РЕСУРСНИЙ ЦЕНТР РДГУ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ПОЧАТКОВОЇ, ІНКЛЮЗИВНОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ**

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА

**МАТЕРІАЛИ
IV ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ Е-КОНФЕРЕНЦІЇ
«ОСВІТА І ВИХОВАННЯ
В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ
В УМОВАХ ВОЄННОГО ТА ПОВОЄННОГО СТАНУ»**

15-16 ТРАВНЯ 2025 РОКУ

РІВНЕ

УДК 373.3.091.12
П 84

Рекомендовано до друку
вченою радою Інституту проблем виховання НАПН України
(протокол № 8 від 26 червня 2025 р.)
вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 6 від 29 травня 2025 р.),

Рецензенти:

Катерина Журба, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу національно-патріотичного виховання, Інститут проблем виховання НАПН України.

Тетяна КОСТОЛОВИЧ, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методик початкової освіти Рівненського державного гуманітарного університету.

Професійний розвиток педагога: збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної е-конференції «Освіта і виховання в інформаційному суспільстві в умовах воєнного та повоєнного стану», м. Рівне, 15-16 травня 2025 р. Рівне: Рівненський державний гуманітарний університет, 2025. 134 с.

У збірнику представлено наукові матеріали, що включені до програми IV Всеукраїнської науково-практичної е-конференції «Освіта і виховання в інформаційному суспільстві в умовах воєнного та повоєнного стану».

У виданні висвітлюються актуальні проблеми пошуку способів розв'язання проблем, що виникають на шляху розвитку освіти України в умовах воєнного та повоєнного часу, застосування цифрових технологій в освіті і вихованні, формування національної ідентичності зростаючої особистості й майбутніх педагогів умовах інформаційних впливів та професійної підготовки майбутніх професіоналів.

Збірник рекомендований для науковців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти і всіх тих, хто цікавиться питаннями історії та сьогодення системи освіти.

Відповідальність за автентичність цитат, правильність фактів і посилань, достовірність матеріалів та грамотність несуть автори публікацій.

Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

© Кафедра педагогіки початкової,
інклюзивної та вищої освіти
Рівненського державного гуманітарного
університету, 2025.

Укладання.

© Автори статей, 2025

Зазначимо, що індивідуальний навчальний план та індивідуальна програма розвитку – це освітні маршрути учня з ООП, тому потрібно приділяти значну увагу їх реалізації, враховуючи адаптацію та модифікацію.

Список використаних джерел:

1. Інклюзивна освіта: підтримка розмаїття у класі : практичний посібник./ Т. Лорман, Дж. Деппелер, Д. Харві ; пер. з англ. Київ : СПД-ФО Парашин І.С., 2010. 296 с.
2. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти: Постанова КМУ від 15 вересня 2021 р. № 957 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення: 18.04.2025).
3. Садова І.І. Інклюзія у закладах загальної середньої освіти України: тенденції розвитку: монографія. Дрогобич: Посвіт, 2020. 448 с.
4. Sadova I., Kravchenko-Dzondza O. Model of Development of Teacher's Readiness to Work for Inclusive Education. *Advances in Economics, Business and Management Research: Proceedings of the International Conference on Economics, Law and Education Research (ELER 2021)*. 2021. Vol. 170. P. 269–276. DOI: <https://doi.org/10.2991/aebmr.k.210320.046> (дата звернення: 18.04.2025).

РОЛЬ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ В АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ МАТЕМАТИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

Сілкова Ельвіра,

старший викладач кафедри математики з методикою навчання,

Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне;

Омельчук Анастасія,

вчитель початкових класів,

Рівненський ліцей № 24 Рівненської міської ради, м. Рівне

Вивчення математичної освітньої галузі у початковій школі викликає в учнів найбільші складнощі, пов'язані багато в чому з абстрактним характером самої дисципліни. Специфіка математики відкриває можливості для використання інтерактивних технологій та методів з метою активізації пізнавальної діяльності учнів, підвищення у їх інтересу до предмета, розвитку мотивації. За словами В. Кременя, в основу інтерактивних методів навчання є діалогова взаємодія між учителем та учнями [2].

Серед основних інтерактивних методів та прийомів навчання для застосування на уроках математики у початковій школі доречними є «кластер», «мозковий штурм», робота у парах/групах, метод гри, «круглий стіл», «дерево рішень». За словами С. Павлишин та О. Шаран прийом «кластер» – графічний прийом організації інформації, у якому виділяються основні смислові одиниці і фіксуються з допомогою схеми з позначенням всіх зв'язків. Кластер є зображенням, що сприяє систематизації та узагальненню навчального матеріалу [3]. Л. Дубровська вказує, що метод «мозковий штурм» – це метод роботи, за якого учні об'єднуються у творчі групи для пошуку спільного вирішення заданої педагогом проблемної ситуації [1].

Н. Руденко вважає, що метод «робота у парах/групах» передбачає об'єднання учнів у пари/групи. Метод проектів передбачає, що учні залучені до активних пізнавальних процесів. Вони самостійно визначають навчальну проблему, збирають необхідну інформацію, планують варіанти вирішення проблеми, роблять висновки, аналізують свою діяльність, формують нові знання та набувають нового навчального та життєвого досвіду [4].

На думку С. Павлишин та О. Шаран, метод гри передбачає, що учні у цікавій для них формі працюють з новим матеріалом, закріплюють та узагальнюють отримані знання. На уроках математики можна використовувати широкий спектр ігор: дидактичні, рольові, сюжетні, ділові, інтерактивні [3].

Н. Руденко описує метод «круглий стіл» як метод роботи групового типу, що передбачає колективне обговорення проблеми, спільне висування речень, ідей, думок та рішень [4].

Прийом «дерево рішень» передбачає, що учні діляться на групи з однаковою кількістю учасників для обговорення певного питання. Кожна група обговорює тему і робить записи на своєму «дереві», групи міняються місцями та дописують на «деревах» сусідів свої ідеї щодо питання.

Нами сформульовані рекомендації щодо їх застосування на уроках математики в початковій школі. С. Павлишин та О. Шаран підкреслюють, що впровадження інтерактивних методів та прийомів навчання слід проводити за принципом від простого до складного. Так, до простих методів та прийомів можна віднести методи «робота в парах/групах», «мозковий штурм», а до складних – «кейс-метод» [3]. Доречно, на думку Н. Руденко, використовувати не більше 2–3 методів на одному уроці, ретельно підбираючи методи та прийоми для розв’язання завдань конкретного етапу уроку [4].

Л. Дубровська, В. Дубровський та В. Козак для успішного застосування інтерактивних методів та прийомів пропонують здійснювати ретельне планування роботи на уроці, враховуючи вік учнів, їхній досвід роботи з інтерактивними методиками. Слід підбирати інтерактивні вправи, що допоможуть учням краще засвоїти тему з огляду на їх індивідуальні особливості та швидкість роботи [1]. Перше знайомство з інтерактивними методами та прийомами на уроках математики може викликати різні організаційні проблеми, які можна подолати з допомогою якісного інструктажу на початку уроку, і завдяки досвіду педагога у вирішенні цих проблем. Основну роль у використанні інтерактивних методів відіграють учні, а не педагог, основна його роль – функція консультанта. На думку Л. Дубровської та співавторів, уроки з використанням інтерактивних методів доречно будувати на принципах формувального оцінювання. Такий характер уроку з вільною відкритою атмосферою пошуку та творчості є потужним стимулом пізнавальної активності [1].

Педагог може застосовувати не лише існуючі методи та прийоми, а також розробити нові в залежності від мети уроку, тобто брати активну участь у процесі вдосконалення, модернізації освітнього процесу. Застосування інтерактивних методів навчання на уроках математики у початковій школі дає змогу проводити уроки на високому методичному та емоційному рівні. Це сприяє позитивній мотивації навчання, збільшує диференціацію навчання, пізнавальну активність.

Список використаних джерел:

1. Дубровська Л., Дубровський В., Козак В. Урахування вікових та індивідуальних особливостей учнів у процесі вибору методів інтерактивного навчання на уроках математики у початкових класах. *Наукові записки. Серія Психолого-педагогічні науки. (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя)*. 2020. Вип. (3). С. 37–43.
2. Енциклопедія освіти / [за ред. В.Г. Кременя]. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
3. Павлишин С., Шаран О. Інтерактивні технології як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів початкових класів на уроках математики. *International Science Journal of Education & Linguistics*. 2024. Вип. 3. С. 26–33.
4. Руденко Н. Інтерактивні технології навчання на уроках математики у початковій школі : від планування до результату. *Педагогічна освіта : Теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. 2019. (32), 22–28. URL : <https://doi.org/10.28925/2311-2409.2019.32.3> (дата звернення: 18.04.2025).

ДИДАКТИЧНА ГРА ЯК ЗАСІБ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОЦІ МАТЕМАТИКИ

Сілкова Ельвіра,

старший викладач кафедри математики з методикою навчання;

З М І С Т

Акімов Вадим, Сойчук Руслана

АКСІОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ТА ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ
СТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ _____ 3

Береговська Наталія

ТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ТА ЗДОРОВОГО ОСВІТНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА ЯК НАГАЛЬНА ПОТРЕБА СЬОГОДЕННЯ І
ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ _____ 7

Біда Олена, Чичук Антоніна, Кучай Тетяна, Осередчук Ольга

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПРОСТОРІ _____ 11

Бойко Світлана

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В
УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ:
ОСВІТНІЙ ТА ВИХОВНИЙ АСПЕКТИ _____ 13

Боринець Лілія, Веремчук Алла

ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ УЧНІВ
ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ
СЕРЕДОВИЩІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ _____ 16

Боровець Олена

ВЗАЄМОДІЯ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ І
СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА В ПРОЦЕСІ СОЦІАЛЬНО-
ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ _____ 20

Босак Олена, Синьчук Оксана

СТВОРЕННЯ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ЯК
ВАЖЛИВА УМОВА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО
ПЕДАГОГА ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ _____ 22

Верхова Ірина

ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА ПРОТИДІЯ НЕГАТИВНИМ
БЕЗПЕКОВИМ ЯВИЩАМ В ОСВІТНЬОМУ SEREDOVISHCHI _____ 25

Гаврилюк Валерій

ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОЇ
ІДЕНТИЧНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В
УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПОВОЄННОГО
ВІДНОВЛЕННЯ _____ 28

Громик Ірина

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА: СУТНІСТЬ ТА СПЕЦИФІКА
НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ
ПОТРЕБАМИ _____ 32

<i>Дерстуганова Наталя</i>	ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ЗАГАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВИПУСКНИКА У СТАНДАРТАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДЛЯ ТРЕТЬОГО (ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ _____	36
<i>Золотаренко Віктор</i>	ІНСТИТУЦІЇ МОЛОДІЖНОЇ РОБОТИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ _____	38
<i>Капральцев Дмитро</i>	ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА, ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА, РЕСТАВРАЦІЇ _____	41
<i>Капустіна Олена</i>	ПЕДАГОГІЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ _____	46
<i>Красненко Олеся, Синьчук Оксана</i>	ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ДО СТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ _____	48
<i>Лапто Віолетта</i>	ПРОВІДНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЕТНОКУЛЬТУРНОЇ КОМПОНЕНТИ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ _____	53
<i>Мариніна Ірина</i>	ВИХОВАННЯ ЗРОСТАЮЧОЇ ОСОБИСТОСТІ: СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ _____	55
<i>Михайловська Мирослава, Бричок Світлана</i>	ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ _____	58
<i>Михальчук Таїса, Власюк Людмила</i>	ОСВІТНІ ВТРАТИ: ЯК З'ЯСУВАТИ, ВИМІРЯТИ ТА ПОДОЛАТИ _____	63
<i>Морін Олег</i>	ВИЗНАЧЕННЯ І УСВІДОМЛЕННЯ УЧНІВСЬКОЮ МОЛОДДЮ ВЛАСНИХ ПРОФЕСІЙНО-КАР'ЄРНИХ ХАРАКТЕРИСТИК _____	66

<i>Ніколіва Єлізавета, Сілкова Ельвіра</i>	ФОРМУВАННЯ ОСНОВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ	69
<i>Пархоменко Марина</i>	ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ЗАПИТІВ СУСПІЛЬСТВА	71
<i>Перець Василь</i>	ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФОРМУВАННІ АНАЛІТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ	75
<i>Польняк Ольга</i>	ВИДИ АРТПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНІК, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В РОБОТІ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ	80
<i>Регула Тетяна</i>	САМООЦІНЮВАННЯ ЯК ПОСТУП ДО ЯКІСНОЇ ШКОЛИ	84
<i>Савицька Інна, Гудовсек Оксана</i>	ПРИВАТНІ ЗАКЛАДИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ В ХХ СТОЛІТТІ: СПРОБА ПЕРІОДИЗАЦІЇ	87
<i>Савич Наталія, Синьчук Оксана</i>	ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ	90
<i>Садова Ірина, Чуп Каріна</i>	МОДИФІКАЦІЯ ТА АДАПТАЦІЯ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ ДЛЯ УЧНІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ	94
<i>Сілкова Ельвіра, Омельчук Анастасія</i>	РОЛЬ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ В АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ МАТЕМАТИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ	96
<i>Сілкова Ельвіра, Степанчук Тетяна</i>	ДИДАКТИЧНА ГРА ЯК ЗАСІБ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОЦІ МАТЕМАТИКИ	99

<i>Сполітак Юрій</i>	ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ _____	103
<i>Треїтак Дмитро</i>	ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ АКТИВНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ _____	106
<i>Третяк Оксана, Хомич Дарина</i>	ВИКОРИСТАННЯ БІЛІНГВАЛЬНОГО ПІДХОДУ ПІД ЧАС ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ _____	109
<i>Трофімчук Сніжана</i>	ІНКЛЮЗІЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ _____	112
<i>Устич Наталія, Синьчук Оксана</i>	ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ _____	115
<i>Шахрай Валентина</i>	ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ І ПОДОЛАННЯ БУЛІНГУ В ЦИФРОВОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ _____	119
<i>Шилан Ангеліна, Сілкова Ельвіра</i>	ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ _____	122
<i>Яковичина Тетяна</i>	ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ _____	125

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА

МАТЕРІАЛИ

IV ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ Е-КОНФЕРЕНЦІЇ

**«ОСВІТА І ВИХОВАННЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ
В УМОВАХ ВОЄННОГО ТА ПОВОЄННОГО СТАНУ»**

15-16 ТРАВНЯ 2025 РОКУ

Відповідальний за випуск: проф. Р.Л.Сойчук

Комп'ютерна верстка та дизайн: Л.М.Соловей

Видруковано:

**КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ПОЧАТКОВОЇ, ІНКЛЮЗИВНОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ
РДГУ**

вул. Пластова, 31, каб. 02, м. Рівне, 33000

Наклад: 100 примірників.

Підписано до друку 29.05.2025 р.

Друк офсетний.

Усі матеріали і доповіді конференції друкуються в авторській редакції.